

MJERA ZA
UBLAŽAVANJE
NEGATIVNIH
POSLEDICA
KORONAVIRUSA
NA GRAĐANE I
GOSPODARSTVO

2020.

**SOCIJALDEMOKRATSKA
PARTIJA HRVATSKE**

Mi u SDP-u već neko vrijeme pratimo razvoj situacije i stalno zasjedamo o temi koronavirusa sa našim zdravstvenim i gospodarskim savjetom. Donosimo set mjera za ublažavanje negativnih posljedica koji će ova pandemija ostaviti na građane i gospodarstvo.

Sigurnost i zdravlje naših građana su na prvom mjestu, posebno apeliramo na sve građane da vode brigu o starijim sugrađanima koji su najizloženija skupina. Zahvaljujemo svim službama, liječnicima, medicinskim sestrama, epidemiolozima te svima drugima koju su uključeni u borbu protiv epidemije, na nesebičnom trudu kako bi Hrvatska u što manjoj mjeri bila pogođena ovom situacijom. Zalažemo se za zatvaranje škola, fakulteta i vrtića u cijeloj Hrvatskoj. Kako bi se osigurala skrb o djeci treba za barem jednog roditelja osigurati plaćeni dopust.

Smatramo da svi radnici u samoizolaciji imaju pravo na naknadu u visini pune plaće na teret države. Potrebno je hitno reagirati i spriječiti otkaze u direktno pogođenim gospodarskim granama dok traje pandemija. Predlažemo da država nadoknadi 75% bruto-plaće svim radnicima čije radno mjesto će biti ugroženo odlukama nadležnih državnih institucija kojima se na određeno vrijeme zabranjuje ili ograničava rad u pojedinim djelatnostima (turizam, ugostiteljstvo, trgovina, obrtništvo...).

Pozivamo nadležne državne službe da osiguraju dovoljne kapacitete za smještaj i zbrinjavanje građana koji bi bili potencijalno zaraženi koronavirusom, kao da i sva potrebna sredstva i opremu za zaštitu, posebno na ljude koji su na tzv. prvoj liniji obrane. Evidentan je pad u zadnjih 15 dana u turizmu, ako se takav trend nastavi bit će to itekakav udar na državni proračun. No pad se ne očekuje samo u turizmu, već nažalost možemo očekivati pad proizvodnje, pad izvoza i pad potrošnje.

MJERE I AKCIJE TREBA PODIJELITI NA:

1. **Kratkoročne** – koje će pomoći poduzetnicima i radnicima koji su izloženi utjecaju koronavirusa. Pri tome, treba utvrditi jasne kriterije za utvrđivanje utjecaja koronavirusa na poslovanje tih poduzeća;
2. **Dugoročne** – antirecesijske mjere koje bi trebale spriječiti dugoročne posljedice smanjenja gospodarske aktivnosti koje su akutno izazvane koronavirusom.

U okviru kratkoročnih mjera nužno je zaštititi radnike i građane.

ZAŠTITA RADNIKA I GRAĐANA:

- a) Preciznije regulirati radni status – prava i obveze radnika koji zbog koronavirusa, po odluci nadležnih institucija, ostaju u samoizolaciji ili karanteni – ljudi ne smiju biti penalizirani. Naime, danas ljudi dobivaju naknadu tek nešto veću od 2.000 kuna (za 14 dana) što nije dovoljno za život niti za plaćanje temeljnih obveza (kredita, režija, i slično). Stoga predlažemo da svi radnici koji ostaju u samoizolaciji ili karanteni imaju pravo na naknadu u visini pune plaće na teret Države.
- b) Spriječiti otkaze radnicima uvjetovane krizom koronavirusa u vremenu dok kriza intenzivno traje. U tom kontekstu, predlažemo da Država nadoknadi 75% bruto-plaće svim radnicima čije radno mjesto će biti ugroženo (radnici „na čekanju“) odlukama nadležnih državnih institucija kojima se na određeno vrijeme zabranjuje ili ograničava rad u pojedinim djelatnostima (turizam, ugostiteljstvo, trgovina, obrtništvo...). Ova mjera odnosila bi se, na primjer, na iduća 3 mjeseca od donošenja odluke o ograničavanju ili zabrani rada pojedinih djelatnosti, a nakon toga bi se ponovno razmatralo stanje s epidemijom. Pri tome, poslodavci bi imali obvezu zadržati radnika u radnom odnosu idućih barem 6 mjeseci.
- c) Spriječiti otkaze radnicima u slučaju odbijanja posla uslijed povećanog zdravstvenog rizika izazvanog zdravstvenim stanjem, dobi ili nekim drugim rizičnim čimbenikom vezanim za pojedinog radnika.
- d) Moguće oslobađanje od plaćanja određenih režijskih troškova u slučaju da radnici ostanu bez posla zbog smanjene ekonomske aktivnosti uzrokovane koronavirusom.
- e) Kako bi se osigurala skrb o djeci (djeca vrtićke dobi i osnovnoškolci) treba za barem jednog roditelja osigurati plaćeni dopust.
- f) Stimulirati rad iz kuće u svim slučajevima gdje je to moguće.
- g) Osigurati sigurnost opskrbe građana s nužnim dobrima i uslugama. U tu svrhu, u slučaju zatvaranja granica za promet putnika, osigurati trenutnim uvjetima primjeren, organiziran i siguran način provoza dobara/roba preko granice u oba smjera (uvoz,

izvoz i transfer preko Hrvatske). U tom poslu uključiti sve kapacitete Države, posebno kapacitete javnih poduzeća (Hrvatske željeznice).

- h) Osigurati promet roba (uvoz/izvoz) vezan za poslovanje hrvatskih poduzeća, a kako bi se osigurao kontinuitet poslovanja primjeren trenutnim uvjetima.

Ono što je nužno, pokrenuti kroz hrvatsko predsjedanje EU inicijativu da se propozicije korištenja **Fonda solidarnosti EU** prilagode novonastaloj situaciji te da se omogući saniranja direktnih gospodarskih šteta uzrokovanih koronavirusom.

MJERE ZA LIKVIDNOST I ODRŽANJE RADNIH MJESTA (ZAPOSLTENOSTI):

- a) Garancije za kredite za obrtna sredstva (zbog usporavanja aktivnosti, smanjenih prihoda i usporene naplate prihoda – a kako bi se moglo npr. isplatiti plaće bez interventnog otpuštanja radnika) – nositelji moraju biti država, i njezine agencije - HBOR i HAMAG-BICRO te uz pomoć EU institucija i garancijskog fonda u osnivanju.
- b) Moratorij na otplatu već ugovorenenih kreditnih obveza poduzeća i građana – prolongacija otplate kredita u narednih nekoliko mjeseci (npr. 6+6 mjeseci ovisno o trajanju krize), pri čemu se moratorij treba primijeniti i na ratu i na pripadajuće kamate.
- c) Obustava i/ili prolongacija uplata akontacija za porez na dobit (očekivanja su negativna, dobit je upitna u ovoj godini pa nema smisla unaprijed opteretiti ugroženu likvidnost poduzeća – trošak za državu je izvjestan, a likvidnost države pokriti kratkoročnim zaduživanjem koje je trenutno povoljno s obzirom na minimalnu visinu kamate).
- d) Revidirati obveze plaćanja paušalnog poreza na dohodak i paušalne turističke pristojbe za privatne iznajmljivače u skladu s očekivanim utjecajem corona virusa na skraćivanje ovogodišnje turističke sezone (na primjer, ukidanje obveze plaćanja poreza i pristojbe za 2. kvartal 2020, a u slučaju nastavka krize razmotriti potpuno ukidanje obveze plaćanja za 2020. godinu).

U OKVIRU DUGOROČNIH, ANTIRECESIJSKIH MJERA:

- a) Planirati intenziviranje javnih ulaganja – osobito iz EU fondova. U tom kontekstu pokrenuti planirane projekte za koje se SDP zalaže – briga za starije, stanogradnja za najam, i slično.
- b) Kontrolirati rashodnu stranu proračuna zbog očekivanog pada proračunskih prihoda uslijed gospodarskih šteta i usporavanja gospodarskog rasta. Izbjeći povećanje poreznog opterećenje kako bi se krpale potencijalne rupe u proračunu. Kontrolu usmjeriti prema neproduktivnih rashodima, te prema reformama koje do sada nisu niti započete niti provedene.

- c) Smanjiti stopu PDV-a u turizmu i ugostiteljstvu sa 13% na 10% - što bi u srednjem roku omogućilo turističkom sektoru lakši i brži oporavak od posljedica krize.
- d) Povećanje kreditne aktivnosti HBOR-a koja je trenutno dvostruko manja nego 2015. godine.
- e) Na razini EU djelovati u smjeru mjera i poticaja koji bi trebali spriječiti globalnu recesiju i recesiju na razini EU – zalaganje za veću razinu solidarnosti u ovim uvjetima: Vlada mora biti puno proaktivnija u tom smislu s obzirom da Hrvatska trenutno predsjedava Europskim vijećem. Očekujemo od Vlade da se u tom procesu adekvatno valorizira utjecaj specifičnosti gospodarske strukture na štete koje će corona virus uzrokovati. Pri tome, mislimo posebno na najpogođeniji sektor turizma koji u strukturi hrvatskog gospodarstva sudjeluje u velikom postotku, a samim tim očekujemo i adekvatan tretman pri odlučivanju o pomoći i potporama iz EU.

EU garancijski fond (25 mlrd. Eura) – potencijalna sredstva ugraditi u predložene domaće mjere.

EU fondovi – ESI – prilagoditi kriterije korištenja sredstava novonastaloj situaciji na način da se poveća fleksibilnost u korištenju, odnosno prenamjeni sredstava za veću potporu gospodarstvu, odnosno privatnom sektoru (danas nije više teško procijeniti u kojim segmentima će ostati neutrošena sredstva, a ta sredstva prenamjeniti u svrhu saniranja šteta od koronavirusa).

Realni sektor će biti pogođen, ne samo turizam. Ključno će biti osigurati financiranje, gdje veliku ulogu igraju HAMAG-BICRO, HBOR i europski fondovi. Treba utjecati na to da se sredstva raspoređuju po tome koliko je koja zemlja pogođena, a najviše su pogođene one zemlje koje imaju najveći udio turizma u BDP-u. Tu je predvodnik Hrvatska, a slijede nas Portugal i Grčka. Nismo za podizanje ikakvih poreza jer bi to bilo gašenje vatre dolijevanjem ulja. Treba pomoći poduzetnicima.

